

TEATRUL NAȚIONAL DIN IAȘI

Florin MIRCEA

„Exigență și rigoare”

Florin Mircea este unul dintre actorii deosebit de înzestrați ai Teatrului Național din Iași. Și-a construit singur destinul, a înfruntat adversități ale naturii fizice, pe care le-a învins cu o îndârjită stăruință, nu și-a abandonat vocația și a luptat cu perseverență și energie să o îplinească. Poate că cea mai grea și valoroasă luptă a omului în viață e lupta cu sine, cu propriile slăbiciuni și defecte, de care devii conștient și încerci să le remediezi. O asemenea luptă presupune exigență, rigoare, forță morală și curaj pentru a le depăși. O asemenea luptă naște stimă și deschide, uneori, drumul spre performanță. Știu un caz când un actor foarte talentat a debutat în profesie cu o anume deficiență în rostire, o precipitare care făcea ca uneori vorbele să se rostogolească neinteligibil în frază. Cu luciditate, stăruință și exerciții repetate și-a corectat defectul, ajungând la performanțe uimitoare de dicție, vocea sa devenind un magic instrument care înfiora în acute și emoționa în șoapte – George Constantin.

Nu prea înțeleg ce-i aia „un actor de prestață”, de care vorbește domnul Florin Mircea. Dar dacă și o profesoară confirmă termenul, înseamnă că în școala superioară de teatru s-a făcut uz de el, delimitând o categorie de actori care altădată erau numiți altfel. Rețin, însă, că dânsul nu mai e de mult și mai deloc actorul unei singure categorii, ci se încadrează, dacă ținem s-o facem, în termenul mai larg și mai promițător al actorului modern, disponibil pentru toate registrele, lucid, expresiv și elaborat. Rețin, ca și la confratele craiovean Vasile Cosma, conturarea unei imagini prealabile a personajului în perioada de pregătire, care apoi prinde viață și-l subordonează oarecum pe interpret. Cât privește scepticismul domniei sale față de profilul modern al Teatrului Național din Iași, îl pun sub semnul unei amărăciuni subiective, în bună parte îndreptățită, dar nu comentez.

Premiul UNITER în 1996.

Constantin Paraschivescu: *Domnule Florin Mircea, cum ați ajuns actor?*

Florin Mircea: Destul de greu. Mi-am dorit asta încă de pe băncile liceului. Dar mă împiedicau niște deficiențe majore – defecte de dicție, eram cepeleag, peltic, aveam un glas care funcționa mai mult în acute, mergeam îngenuncheat, aveam șoldurile mai late decât umerii... Din cauza asta am dat de șase ori examen la I.A.T.C. în zece ani și abia a șasea oară am reușit. Am terminat liceul în 1959 și în 1969 am intrat la Institut. În toată această perioadă am făcut, bineînțeles, teatru de amatori.

C.P.: *Cine au fost profesorii dumneavoastră și ce metodă de studiu aplicau ei? Se mai folosea metoda lui Stanislavski, de pildă?*

F.M.: Eu, fiind îndrăgostit de teatru de prin anii cincizeci, după cum am spus, îl știam pe Stanislavski pe de rost. La Institut am avut șansa de a studia cu profesori ca maestrul Moni Ghelerter, șef de catedră, doamna Zoe Anghel-Stanca, conferențiar, și doamna Geta Angheluță, asistent. O catedră extraordinară din punct de vedere pedagogic, mai ales că fiecare avea un stil de lucru diferit. Metodele folosite atunci erau foarte aproape de metoda stanislavskiană, iar eu, fiind bine pus la punct cu ea, n-am avut nici un fel de probleme. Consider și acum că sistemul său ajută un actor să răspundă oricăror solicitări regizorale.

C.P.: *Cum ați corectat defectele?*

F.M.: Printr-o muncă asiduă. De fiecare dată când eram respins la Institut, mi se spunea de ce. Și căutam remedii la unul, la altul, mi s-au recomandat exerciții de dicție pe care le făceam empiric și unele în loc să mă ajute, mi-au dăunat. Lucrul cu creionul în dinți, de exemplu... se lucrează câteva minute până la o jumătate de oră; eu, în disperare, munceam foarte mult și foarte îndârjit, nu relaxat. Și asta a dus la încleștarea maxilarelor, pentru care a trebuit să folosesc apoi alte exerciții ș.a.m.d.

C.P.: *În compunerea lui Jupân Fortunato, de pildă, din Gâlcelele din Chioggia, cum ați procedat să-l faceți inteligibil și cu haz din bâlbâiala lui derutantă?*

F.M.: Faptul că am avut atâtea defecte de dicție pe care a trebuit să le corijez, m-a făcut să cunosc și să aprofundez acest mijloc de expresie al actorului, vorbirea. Fiecare defect are un mecanism și, odată cunoscut, e foarte ușor să-l reproduci. Pe Fortunato l-am creat în trei zile, pentru că fusese un actor înainte care, cu trei zile înainte de premieră, n-a mai venit la repetiții. Cunoașterea acestui mecanism al vorbirii, al deficiențelor de dicție... sunt oameni care pornesc foarte repede fraza și uită să o termine, se opintesc în cuvinte, e o opintire și o precipitare în același timp... cunoașterea, deci, m-a ajutat să sesizez ce e important; adică, să fie două-trei cuvinte care să dea înțelesul frazei și restul nu mai contează. Reliefând cuvintele importante, restul devine un paravan sonor care dă savoare rostirii fără să se piardă înțelesul frazei.

C.P.: *V-ați integrat ușor în colectivul Teatrului Național din Iași?*

F.M.: Surprinzător de ușor. La absolvire, în 1973, fostul director de atunci, regretatul Teofil Vâlcu, m-a văzut într-un spectacol la Casandra și m-a întrebat dacă vreau să vin la Iași, deoarece în urma plecării unui actor, era disponibil un post pe genul meu. Am avut oarecari ezitări, vroiam să mă duc în altă parte. În cele din urmă, am acceptat. Și am fost primit ca într-o familie. Erau marii actori din generația veche a Naționalului ieșean, bădia Sava (Costache Sava, *n.n.*), domnul Ion Lascăr care, cu toate că era pensionar, m-a solicitat să-i fiu partener la sărbătorirea celor 65 de ani de viață în *Căsătoria* de Gogol. Am jucat cu doamna Rela Ghițescu, am jucat cu Adrian Tucă, George Macovei, Valeriu Burlacu... Am învățat foarte mult de la ei. Eram, în același timp, destul de aproape de generația aflată în plină afirmare atunci la Iași: Sergiu Tudose, Violeta Popescu,

Petrică Ciubotaru, Dionisie Vitcu, la o diferență de numai șase ani. Și o parte dintre ei îmi spuneau: "Parcă ești de o viață aici!" Atmosfera era atât de plăcută, încât în primii ani așteptam cu toții să se termine mai repede concediul ca să ne putem întâlni. Prima zi de după concediu era o fericire, o bucurie generală. Astăzi, din păcate, nu mai e.

C.P.: *Ați pomenit de gen. Care era și care ar fi genul dumneavoastră, pentru că eu vă văd în mai multe...*

F.M.: Genul pentru care am fost adus și cu care m-am făcut cunoscut era actor de prestață. Apropo de lucrul ăsta, un compliment deosebit mi l-a făcut doamna profesoară Ileana Berlogea care, văzându-mă în *Anecdote provinciale* unde jucam două roluri, a scris o cronică extraordinară despre mine și, întâlnind-o la puțin timp, m-am dus să-i mulțumesc: „Nu-mi mulțumi, Florine, pentru că eu te știam din Institut, unde jucai roluri de prestață și, în momentul când te-am văzut, m-am uitat de trei ori în program să mă conving dacă ești într-adevăr tu.” Nu m-a recunoscut!

C.P.: *Cum construiești un personaj, un rol? Ce date precumpănesc pentru dumneavoastră în pregătire?*

F.M.: Mă apropii de text cu o atenție extraordinară. În fiecare cuvânt, în fiecare virgulă, caut ceva care să dea pregnanță personajului, unicitate din punct de vedere al caracterului. Și caut să-mi creez o imagine, să-l văd. În momentul când ajung să-l vizualizez, personajul începe să aibă viața lui. Nu mă mai gândesc cum să gesticulez, cum să frazez, cum să acționez, imaginea capătă viață și gesturile nu mai sunt ale mele, sunt ale personajului, ale imaginii pe care am creat-o.

C.P.: *Ce roluri considerați că v-au marcat cariera?*

F.M.: Cred că în cariera unui actor fiecare rol constituie o etapă, o treaptă în evoluția lui. Eu am ținut și țin la toate rolurile. M-am simțit bine cu *Kalioșin*, cu *Anciughin* din *Anecdote provinciale* de Vampilov care mi-au adus premiul UNITER, cu *Naufragiatul mare din În largul mării* de Mrožek și cu *Pepino din Angajare de clown* de Vișniec, care mi-a adus premiul pentru cea mai bună interpretare masculină la Festivalul teatrului scurt de la Oradea. Apoi, din aceeași dramaturgie a lui Vișniec, *Judecătorul* din *Spectatorul condamnat la moarte*, cu care am fost premiat la Timișoara. Roluri dragi mi-au fost și *Fortunato* din *Gâlcelele din Chioggia* și *Vecinul* din *Adunarea femeilor* de Aristofan, amândouă în regia lui Sandu Dabija, care m-au impus, ca să zic așa, în genul comic.

C.P.: *Ce roluri n-au venit, deși poate le-ați dorit cu ardoare?*

F.M.: Niciodată nu am spus că doresc un rol. E un fel de superstiție, pe de o parte: pe de altă parte, se știe că toți actorii își doresc rolurile pe care nu le pot juca. Mi-aș dori foarte multe roluri, dar e bine să ajung la ele prin opțiunea regizorilor, nu prin opțiunea mea.

C.P.: *Premiul UNITER din 1996 a fost o surpriză? Un stimulent profesional?*

F.M.: A fost o surpriză foarte mare și, bineînțeles, un stimulent. Surpriză, pentru că – așa cum am spus și la decernarea premiului – munca actorilor din afara Bucureștiului se face mai puțin cunoscută. Ne putem impune mai greu, mai ales în fața criticilor care văd premierele din București într-un orar, ca să spun așa, normal, pe când cele din țară sporadic și eventual în cadrul unor microstagioni. Deci, munca noastră nu e văzută în continuitate și în totalitate. Bucuria a fost imensă, firește, pentru mine, deși în jur au existat și persoane reticente.

C.P.: *Sunteți un partener comod? Ce vă supără, ce așteptați de la relațiile cu partenerii?*

F.M.: Eu sunt foarte exigent. Îmi doresc să joc întotdeauna în compania unor actori buni, pentru că teatru nu se poate face de unul singur. Cel mai greu lucru pe scenă e să

joci de unul singur, să n-ai sprijin în partener – mi s-a întâmplat de câteva ori. Or, având un partener bun, un partener puternic, te sprijini – fiecare replică, fiecare relație, e o cărămidă pe care celălalt o pune pe cărămida servită de tine. Sunt exigent ca partener, căutând în același timp să-i ajut pe cei ce sunt alături de mine.

C.P.: *Dar în viață?*

F.M.: Și în viață sunt la fel de exigent. Din cauza asta am destul de puțini prieteni. Cu toate că exigența mea se manifestă mai ales asupra celor care îmi sunt foarte aproape și foarte dragi. Cu oamenii care îmi sunt indiferenți nu sunt atât de exigent. Nu suport lipsa de seriozitate în muncă, mai ales în munca pe care o practic, nu suport minciuna, prostia și nepunctualitatea.

C.P.: *Cum e actorul modern pentru dumneavoastră? Cum l-ați defini?*

F.M.: Un actor pe care nu-l poți cataloga într-un anume gen. Un actor modern e un actor cu o rază foarte mare de abordare a personajelor. Practic, fără limite în puterea lui de creație. Și cu o putere de comunicare extraordinară.

C.P.: *Considerați că Teatrul Național din Iași este un teatru modern astăzi?*

F.M.: Teatrul Național din Iași a fost considerat întotdeauna, și chiar și acum, în oarecare măsură, un teatru conservator. Uneori pe drept, alteori pe nedrept. La ora actuală, în Teatrul Național e un schimb de generații care nu se face întotdeauna la parametrii cei mai înalți. Teatrul Național din Iași nu mai are actori de vârstă, cei mai în vârstă sunt actorii de 56 de ani, pe de o parte din cauza legislației, pe de altă parte din cauza sorții. Soarta a secerat înainte de vreme foarte mulți dintre actorii trupei ieșene, chiar înainte de a împlini vârsta de pensionare. A fost o vreme în care ne îngrozeam să auzim că ne-a mai dispărut un coleg, ne-a mai dispărut o colegă... Selecția tinerilor nu s-a făcut până acum cu discernământ și cred că e nevoie de o rigoare mult mai mare în ocuparea posturilor. Dacă o ducem tot așa, în curând Teatrul Național va fi numai cu numele și clădirea.

C.P.: *Care ar fi mesajul dumneavoastră, atunci, pentru tinerii actori?*

F.M.: Să învețe tot timpul. Meseria nu se învață în Institut, acolo se învață alfabetul meseriei. Meseria asta se învață până la pensionare sau până la ieșirea de pe scena vieții. E o meserie în care exigențele sunt foarte mari și fără o dăruire totală, fără a da prioritate profesiei în viața de fiecare zi, un actor nu va ajunge niciodată la rezultate. Mesajul: cei care vor să vină în Teatrul Național să vină pentru că vor să fie actori, nu pentru că vor să fie ieșeni. Teatrul se poate face pe orice scenă; dar unii vor să fie ieșeni și nu actori.

Constantin PARASCHIVESCU

